

Norsk Pensjonistforbund

Trygghet og samhold
mellom generasjonene

KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTET
POSTBOKS 8112 DEP

0032 OSLO

Ref.: MH/HN 2006/3294

OSLO, 27.09.2006

HØRINGSSAK.
LOKALDEMOKRATIKOMMISJONENS ANDRE UTREDNING.
NOU 2006:7. DET LOKALE FOLKESTYRET I ENDRING ?

Departementets høringskriv, datert 28. april 2006.

Innledning:

Norsk Pensjonistforbund har nå nærmere 170.000 medlemmer, inkludert Fagforbundets og Postpensjonistenes Landsforbunds pensjonister som er kollektivt tilmeldt Norsk Pensjonistforbund. Videre er NPF tillagt funksjonen som sekretariat for Samarbeidsutvalget mellom Forbundet og pensjonistorganisasjonene i offentlig sektor. Disse er Postpensjonistenes Landsforbund, Jernbanepensjonistenes forbund, Telepensjonistenes Forbund, Forsvarets pensjonistforbund, Politiets pensjonistforbund, AVINORs pensjonistforening og Fysioterapeutenes Pensjonistforening. Disse har til sammen vel 50.000 medlemmer.

Generelt:

Til hovedinnholdet i den foreliggende utredning vil pensjonistorganisasjonene først og fremst peke på det ansvar som påhviler de folkevalgte sentrale, regionale og lokale myndigheter. Videre har de politiske partier hver for seg og i samarbeid et vesentlig ansvar for den debatt og informasjon som kan føre til større valgdeltakelse, og et sterkere engasjement for politisk arbeid. Den "4. statsmakt" – pressen - har blitt trukket fram som en aktør. Pensjonistorganisasjonene mener at den rolle som presse, TV og radio spiller i vårt samfunn er av vesentlig betydning for holdningsdannelser og informasjon/opplæring. Vi tror at en mer seriøs vinkling av politiske saker i media vil medføre en øket interesse i befolkningen.

De frivillige- /interesseorganisasjoner:

Pensjonistorganisasjonene peker gjerne på det statistiske faktum som viser at tallet på medlemmer i de frivillige humanitære og interesseorganisasjoner langt overgår antallet norske borgere, m.a.o. at hver nordmann i gjennomsnitt oppebærer medlemskap i flere organisasjoner. Med sin arbeidsform og sitt vesen appellerer organisasjonene til støttespillere langt bedre og i større målestokk enn de politiske partier har maktet å gjøre. Svært ofte er det organisasjonene som er premissleverandører og som tegner det politiske bildet hva angår prioriteringer m.v. Dette bør være et tankekors.

Forholdet til politikerne og partiene:

Ved vår kontaktvirksomhet til våre egne organisasjonsledd og eldre mennesker generelt mener vi å ha dekning for at store deler av den eldre befolkning har en avventende og usikker holdning til politikerne, dette kan skyldes politikerløfter som ikke blir realisert. Dette forhold kan føre til nedgang i den jevne borgers politiske engasjement. En sterkere vinkling mot informasjon og opplæring i viktige politiske saker og mer nøkternhet i partienes programformuleringer vil kunne være et vesentlig og viktig bidrag for rekruttering til politisk arbeid.

De eldre i politiske ombud:

Innhentede oversikter viser en sterk underrepresentasjon av pensjonister i alle politiske fora. Ved Stortingsvalget 2005 ble ingen i pensjonistalder valgt inn i vår nasjonalforsamling. I Regjeringen er gjennomsnittsalder ca 45 år, den eldste er så vidt over 60 år.

Tall vi har innhentet fra Stortingets administrasjon viser at snittalderen for Stortingsrepresentantene ved valget i 2005 var 46.3 år. I periodene fra 1945 til 1969 var tilsvarende alder i overkant av 50 år. Stortingets eldste representant er født i 1938 De fire øvrige av de eldste er født i årene 1939 til 1943. I kommune – og fylkestingene er de eldre også i et åpenbart mindretall. Mens gruppen kommunestyrerepresentanter i alderen 40-49 år utgjør 31,8% av det samlede antall representanter og grupper 50-59 år utgjør vel 28%, er tallet for personer over 60 år, bare 10,6%. Tilsvarende underrepresentasjon av eldre er det også i Fylkestingene.

Det er mange årsaker til denne skjevfordeling. En av disse kan tenkes å være at personer med lang politisk fartstid ofte sier fra seg sine verv ved pensjonsalder. En annen årsak er partienes vegring mot å nominere eldre ved oppsetting av valglistene. I den grad eldre oppnår å bli nominert ser vi en tendens til at disse blir strøket, med mindre det dreier seg om høyt profilerte personer som i kraft av sin kjendisstatus kan oppleve å bli valgt ved kumulering. Dette gjelder særlig ved lokalvalgene. Vi vil heller ikke unnlate å nevne at mange eldre, uten forutgående erfaring, vil vegre seg mot å gå inn i politisk arbeid. Terskelen er på dette punkt høyere enn for yngre. Sammen med Statens Seniorråd har Norsk Pensjonistforbund oppfordret de politiske partier om å prioritere eldre mennesker i nominasjonsprosessen, dessverre uten særlig hell. Den livsvisdom og erfaring disse har ervervet seg gjennom et langt liv blir lite verdsatt i det partipolitiske liv.

Eldrerådene.

Som det framgår av det som er nevnt foran er nærmere 20% av befolkningen ikke tilstrekkelig ivaretatt hva angår deres plass i det politiske bilde. Loven om elderråd har imidlertid sikret de eldre muligheter for å gjøre seg gjeldende. Som lovbestemte organ har elderrådene spilt en meget vesentlig rolle for de Eldres muligheter til politisk innflytelse, særlig i fylkene og kommunene. Det er over 20 år siden de første frivillige rådene så dagens lys etter veiledende retningslinjer fra det daværende Statens elderråd. Fra en sped start har elderrådene utviklet seg til å bli et viktig organ for innflytelse for de eldre og en god innfallsvinkel for å få satt eldrepolitiske saker på den politiske dagsorden.

Norsk Pensjonistforbund har i alle disse årene stilt seg bak kravet om å få utviklet elderrådenes arbeid og innflytelse. Forbundet har lagt ned et vesentlig arbeid for å få våre organisasjonsledd og det enkelte medlem til å engasjere seg i elderrådsarbeidet. Våre oversikter viser at saken har vært tatt opp jevnlig ved våre forhandlings- og kontaktmøter med de ulike regjeringer.

Norsk Pensjonistforbunds lokale foreninger er representert i mer enn 90 % av de kommunale elderrådene og våre fylkesforeninger i samtlige fylkeskommunale elderråd. Forbundet oppfatter seg som "foreldre" for elderrådene.

I forbindelse med høringssaken har NPF fått et høyt antall reaksjoner fra enkeltmedlemmer, pensjonistforeninger og ikke minst fra elderrådene selv. Disse uttrykker forferdelse over at et flertall i utvalget forslår loven om elderråd opphevet. Av uttalelsene går det særlig fram at rådene i årenes løp vokser seg stadig sterkere og etter hvert blir et viktig talerør for de eldre.

For Norsk Pensjonistforbund var det en viktig milepel som ble nådd da Stortinget i 1991 vedtok loven om fylkeskommunale og kommunale elderråd som ga hjemmelen for den obligatoriske innføring av elderråd. Forbundet har ved flere anledninger mottatt økonomisk støtte fra departementet til kurs for elderrådsmedlemmene, det har vært stor interesse for å delta i disse. I vårt interessepolitiske arbeid er elderrådene av uvurderlig betydning som premissleverandører og kontaktledd. En ikke uvesentlig del av sekretariatets arbeid omfatter råd og veiledning til rådene. Eldrerådene er nå inne i sin 4. valgperiode etter at de ble lovfestet. Norsk Pensjonistforbund mener bestemt at rådene har hatt sin store betydning som premissleverandører i kommunene, men også som "vaktbikkjer" for kommunenes og fylkenes politiske og faglige virksomhet på det eldrepolitiske feltet.

Eldrerådenes forhold til andre råd og utvalg.

Det framgår av NOU 2006:7 at et flertall i Utvalget foreslår at loven om elderråd oppheves og at kommuner og fylkeskommuner stilles fritt med hensyn til å etablere egne, ikke obligatoriske, råd for eldre og funksjonshemmede. Norsk Pensjonistforbund er svært negativ til dette – det samme har de funksjonshemmedes organisasjoner vært. På svært mange områder har de to gruppene ulike interesser og det vil derfor være lite hensiktsmessig å ha et felles råd, de to gruppene bør ha krav på å få fremmet sine egne saker. På enkelte områder, f.eks fysisk planlegging og tilrettelegging vil de to gruppene kunne ha felles interesser. Et godt tilrettelagt fysisk miljø for funksjonshemmede vil også kunne være et gode for eldre som med alderen får sine krefter og sanser m.v. redusert og vice versa.

for eldre som med alderen får sine krefter og sanser m.v. redusert og vise versa. I denne typen saker bør rådene kunne samarbeide. I denne forbindelse minner vi om uttalelsen i kap. 9 i Ot. Prp. Nr. 87 (2004-2005) hvor departementets vurdering er:

"Departementet tek til etterretning at organisasjonane for menneske med nedsett funksjonsevne og eldre opplever at dei ikkje har nok felles interesser til at felles råd blir rekna for å vere ei god løysing. Om ei ordning skal fungere godt, må ho ha legitimitet. Om dei eldre og dei som har nedsett funksjonsevne rundt om i kommunane, og organisasjonane deira, ikkje vil medverke, vil eit felles råd ikkje oppfylle formålet med lova. Fråsegnene frå organisasjonane tyder på at det berre unntaksvis vil liggje til rette for felles råd. Departementet legg til grunn at dette vil påverke dei einsskilde kommunane i deira val av lokale løysingar, men at det er lokalt avgjerda må takast."

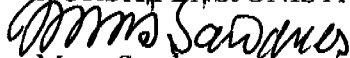
I brev fra statsråd Dagfinn Høybråten i det daværende Arbeids- og sosialdepartement, datert 19.08.05 er det uttalt at det bare vil være unntaksvis at vi får se andre løsninger enn separate råd for funksjonshemmede og eldre, og at departementet vil veilede kommunene og fylkeskommunene om dette. Dette er helt i tråd med Pensjonistorganisasjonenes oppfatning.

Norsk Pensjonistforbund forutsetter at den oppfatning de eldres egne organisasjoner har i denne viktige saken blir tillagt stor vekt. Det arbeid og den kamp som har vært ført for å få etablert eldrerådene som et lovbestemt organ – og den verdi disse har hatt for de eldre bør ikke ved et enkelt pennestrøk føre saken mange år tilbake. All erfaring viser et behov for de lovbestemte råd.

Ved et eventuelt forslag om opphevelse av loven om obligatorisk eldreråd i fylker og kommuner, vil organisasjonene måtte engasjere seg sterkt for å få gjennomslag for at rådene skal fortsette som et lovfestet viktig organ.

Med vennlig hilsen

NORSK PENSJONISTFORBUND

Mons Sandnes
Forbundsleder

Harald Norman
generalsekretær